

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 714. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14val-shoot-idm140708757358752/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

- 200 *excommunicere*: bandlyse, bortvise fra det hellige el. borgerlige samfund. – *Bakkanaal*: svirefest.

1.II.8

- 201 *Caporal(-)*: tobak af jævn kvalitet. – *alle sove*: nutid, jf. Efterskrift s.682f.
- 203 *vide vi ikke*: jf. Efterskrift s.682f. – *Roman*: kærlighedshistorie. – *Skærtorsdagsheks*: if. østdansk og svensk folketro fløj heksene natten før skærtorsdag (i anden folketro: skt. hansaften) til deres heksesabat, deres løsslupne fest med Fanden, på Troms eller på Bloksbjerg; sml. s.558.
- 204 *Madame (...)* *maitresse*: (fr., dog med fejlplaceret cirkumfleks): Deres ærede elskerinde.
- 205 *klerikal*: kirkeligt sindet. – *indifferent*: ukirkelig; ligeglad. – *kommubialt*: ægteskabeligt. – *sinnlich-übersinnlich*: (ty.) sanselig-oversanselig.
- 207 *Adam (...)* *Syndefaldet*: 1. Mos., kap.3, v.22-24; kendt motiv i billedkunst og digtning.

1.II.9

- 207 *facteur*: (fr.) postbud.
- 208 *vore første Forældre*: dvs. Adam og Eva. – *Schopenhauer(s)*: se n.t.s.104,

1.II.10

- 208 *Sund Færgesgaard*: åbenbart fiktiv lokalitet el. benævnelse. – *Wie froh (...)* *Menschen*: begyndelseslinjerne af det første brev i Goethes brevroman *Die Leiden des jungen Werthers* (1774), Den unge Werthers lidelser: »Hvor er jeg glad over, at jeg er væk! Bedste ven, hvad er dog menneskets hjerte!« – *Carlo Gozzi*: (1720-1806) italiensk forfatter og dramatiker. Udg. har ikke kunnet verificere den gengivne udtalelse. – *det »videnskabelige«* *Digteri*: måske hentydning til Løjtnant v. Buddinges ord: »ved literære Arbejder, ved Artikler i Bladene og videnskabelige Digtværker tjener jeg ikke saa lidt« i Chr. Hostrups syngespil *Gjenboerne* (1844), 2.akt, sc.4. – *slaa De (...)* *Luther*: reformatoren Martin Luther opslug i 1517 95 teser, bl.a. imod afladshandelen, på kirkedøren i Wittenberg. – *Theses*: (af gr.) sætninger, påstande. – *Højskole(s)*: universitet.
- 209 *Herakles*: den græske kæmpe og halvgud, der efter vældige bedrifter

mødte sin død ved den skrækkelige *Nessuskjorte*: en giftholdig kjortel, som Herakles fik og iførte sig, og som påførte ham brændende, langsomt dræbende smerter. – *pyficto*: (af lat. – og holbergsk) min-sandten. – *Catull*: den romerske kærlighedsdigter Gaius Valerius Catullus (ca. 84–ca. 54 f.Kr.). – *Ovid*: den romerske, bl.a. mytologiske og dristigt erotiske digter Publius Ovidius Naso (43 f.Kr.–19 e.Kr.). – *paa Volden*: Københavns bykerne var indtil 1850'erne omgivet af volde, egl. befæstningsanlæg, nu yndede til promenader. – *Sang ikke (...)* *Spurv*: Catulls digte nr. 2 og 3. – *Kristenbemikovstræde*: gade i det indre København nær ved bl.a. Metropolitanskolen og Østre Borgerdydskolen i disse gymnasiers (latinskolers) daværende beliggenhed. – *blanco*: uden sikkerhed. – *Schleh-Augen*: dvs. slåen-øjne. – *Goethe (...)* *Turgenjev*: se Efterskrift s.655–58. – *Robert Burns*: skotsk lyriker (1759–96). – *Molière*: egl. Jean Baptiste Poquelin (1622–73), den store franske komediedigter. – *Alfred de Musset*: fransk digter (1810–51). – *Turgenjev*: den russiske romanforfatter Ivan T. (1818–83). – *Portia*: heltinden i Shakespeares komedie *The Merchant of Venice* (ca. 1598, tr. 1600). – *Elisabeth(s)*: Elizabeth I af England (1533–1603) regerede 1558–1603, dvs. det meste af Shakespeares levetid (1566–1616).

- 210 *man siger (...)* *Venice*: vel altså hofdame(r) ved Elizabeths hof, ikke dronningen selv. 1800-t.s Shakespeare-biografier var rige på gætterier og anekdoter. – *Globe*: Shakespeares teater i London i en del af hans skuespiller- og dramatiker-år. – *som frembringe*: jf. Efterskrift s.682f. – *Adam og Eva(s)*: efter 1. Mos. ofte i billedkunsten og i digtningen, fx John Miltons *Paradise Lost* (1667). – *Romeo og Julie*: i Shakespeares tragedie fra ca. 1595. – *Faust og Margrete(s)*: i Goethes *Faust*, sml. Efterskrift s.655f. – *Don Juan og Haidie(s)*: kærlighedspar i 2.–4. sang af Byrons *Don Juan* (1819–21), som Drachmann oversatte. – *Hagbart og Signe*: sagnet hos Saxo og folkevisen om den tragiske elskovshistorie ligger til grund for såvel Oehlenschlägers *Hagbarth og Signe* (1815) som Karl Gjellerups *Hagbard og Signe* (1884). – *Turgenjews (...)* *Conditorpige*: Gemma, den kvindelige hovedperson i Turgenjews roman *Foraars-Bølger* (1872, da. overs. ved Vilh. Møller 1873). – *Tolstojs Kosak-Skønhed*: Marjanka, den kvindelige hovedperson i Tolstojs fortælling *Kosakkeme* (russ. 1861, da. overs. ved W. Gerstenberg 1890). – *Dostojewski (...)* *Morder og Skøge*: hovedpersonerne Raskolnikov og Sonja i Dostoevskijs roman *Brøde og straf* (russ. 1866, da. overs. *Raskolnikov* ved A. Wendt og Erna Juel-Hansen 1884). – *Pegasen*: den vingede himmelhest i græsk mytologi, gerne taget som

- billede på den digteriske kraft eller inspiration («bestige sin pegasus» o.lign. udtryk).
- 212 *lade Fiolen sørge*: lade stå til, ikke bekymre sig på forhånd. – *Kæmpeviserne*: d.s.s. folkeviserne.
- 213 *(Dame-)Boudoir*: (af fr.) påklædnings-, spejl- og make-up-værelse. – *flet dit Aar*: således både i manus, der er næsten uden fejlskrivninger, og i bogtrykket 1890, uforklarligt for udg.; i trykkene 1899 og 1908, som digteren næppe har læst korrektur på, rettet til »Haars».
- 214 *Led mig (...)* *Fristelse*: den 6. bøn i Fadervor: Matt., kap.6, v.13 og Luk., kap.11, v.4. – *Heurika*: (gr.) jeg har fundet det! Legendarisk udråb af *Arkimedes* (f. 287 f.Kr., græsk matematiker og fysiker, ved opdagelsen af en fysisk lovmæssighed. – *sa fuld (...)* *Augustmaaned af Fluor*: talemåde om uoverskueligt antal – hos Holberg »Fluer i September Maaned».
- 215 *Bloddraaben i Æventyret*: ikke identificeret af udg. Betydningsfulde bloddråber forekommer i mange folkeeventyr og digtninge; jf. også Abels blod i 1. Mos., kap.4, v.10.
- 216 *Madammen*: dvs. jordemoderen. – *Offer og Accidents*: foreskrevet ydelse til præsten, især ved visse kirkelige tjenester. – *indigoblaa*: dyblå farve.
- 217 *Harmonien i Naturen*: if. romantisk forestilling.
- 218 *decente*: ærbare.
- 222 *der staar (...)* *skadeligt*: nytte læren var en del af positivismens etik, men denne – meget grove – formulering har udg. ikke identificeret.
- 223 *Logograf*: bogstavgåde.
- 224 *Roman*: også med betydningen kærlighedshistorie. – *Nirvana*: tomhed, den salige udfrielse fra jeg'et i buddhismens lære, aktualiseret af bl.a. den tyske filosof A. Schopenhauer. – *pastoral(e)*: egl.: vedr. hyrder; her om hyrdedigtningen og dens stilleje. – *J'aine (...)* *vin*: (fr.) jeg holder af god vin. Antagelig citat af en drikkeviser el. kabaretsang. – *Eau de Verveine*: se n.t.s.130.

1.II.11

- 226 *Caporal*: jævn pibetobak.
- 227 *ikke noget Udkomme*: ikke noget at stille op.
- 228 *de Ingemannske Romaner*: den realistiske periode anså Ingemanns romaner – såvel de historiske (1824–36) som samtidsromanen *Landsbybørene* (1852) – for naivt skematiske i deres etik og menneskeopfattelse.